

Wat heeft een gemeente nodig om fraude en slechte kwaliteit van de zorg in Wmo 2015 en Jeugdwet aan te pakken? | Casus

Er is ogenschijnlijk nogal wat mis bij zorgaanbieder ZorgEn. Een 'illegale' woonzorgvoorziening, omzeilen van door de gemeente ingekochte Wmo-zorg, onduidelijkheid over de behandelmethoden, gemeentemedewerkers die geen toegang krijgen tot de slaapvertrekken, niet concrete doelen in ondersteuningsplannen, indicatie-aanvragen voor cliënten die al in zorg zijn, summiere en foutieve declaraties en zorgen van het wijkteam. De antroposofische zorgaanbieder lijkt het niet zo nauw te nemen met de gewenste kwaliteit en rechtmatigheid van de geboden ondersteuning en jeugdhulp. Daarom wil de gemeente Burgerzoom actie ondernemen. Maar waar moet de gemeente beginnen?

De gemeente heeft weinig tot geen ervaring met dergelijke signalen binnen de Wmo 2015 en de Jeugdwet. Daarom roept ze de hulp in van de fraudespecialisten van team Zorg van het VNG Kenniscentrum Handhaving en Naleving (VNG KCHN) voor advies hoe om te gaan met deze signalen. Met dit advies kan Burgerzoom de eerste stappen gaan zetten.

Het speelveld

ZorgEn biedt begeleiding, logeerverblijf en residentieel verblijf. De aanbieder probeert cliënten fulltime te begeleiden en ze alles uit handen te nemen. Een groot deel van de cliënten heeft een verleden in de verslavingszorg en/of de geestelijke gezondheidszorg. Burgerzoom heeft op grond van de Jeugdwet begeleiding ingekocht bij ZorgEn. De aanbieder levert jeugdzorg aan 3 cliënten van de gemeente en begeleidt ook nog eens 5 inwoners van Burgerzoom op basis van een pgb vanuit de Wmo. Voor gecontracteerde Wmo-ondersteuning kwam ZorgEn bij de laatste aanbesteding niet meer in aanmerking, vanwege het niet voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen voor zorg in natura. Ten slotte is ZorgEn actief voor een aantal andere gemeenten en het zorgkantoor in de regio.

Stapeling van signalen

Het komt in het zorgdomein vaak voor dat een stapeling van signalen leidt tot vermoedens van ontoereikende kwaliteit en/of onrechtmatigheid. Dat is hier

zeker het geval. Zo verblijft er al een cliënt in een woonzorgvoorziening 'begeleid groepswoners' in een pand dat hier (nog) niet voor bestemd is. Voor deze cliënt vroeg ZorgEn ook met terugwerkende kracht een pgb aan.

Een ander punt van zorg is het gebrek aan transparantie. Niet alleen is onduidelijk op welke wijze ZorgEn ondersteuning en jeugdhulp verleent, ook de ondersteuningsplannen zijn vaak onvoldoende en weinig gericht op het vergroten van de zelfredzaamheid van cliënten. Volgens ZorgEn omdat de ontwikkeling en de behoefte van de cliënt leidend zijn. De late aanvragen voor indicaties en de gebrekkige declaraties helpen ook niet mee aan een 'transparante vertrouwensrelatie'.

Wat verder twijfel wekt is de formele verstrengeling met een centrum voor welzijnswerk. Helemaal omdat een medewerker van dit centrum het pgb van één van de cliënten van ZorgEn beheert. Naast alle genoemde signalen, uitte ook het wijkteam zijn zorgen. Medewerkers vroegen zich af of ZorgEn wel voldoet aan de eisen voor fysieke veiligheid en of de professionals van deze aanbieder wel zijn toegerust om hun cliënten de zorg te bieden die ze nodig hebben

Advies voor de aanpak

De veelzijdigheid van de signalen impliceert al dat ook een effectieve aanpak uit verschillende elementen bestaat. Het advies aan Burgerzoom is om te beginnen bij de basis. De gemeente moet een toezichthouder kwaliteit en/of rechtmatigheid Wmo 2015 / Jeugdwet aanstellen, een gemeentelijke regievoerder aanstellen en zowel een kwaliteits- als een rechtmatigheidsonderzoek instellen.

Het kwaliteitsonderzoek wordt gedaan door een toezichthouder Wmo 2015 (*vaak is dit de GGD*), die eerst bekijkt met welke andere gemeenten en zorgkantoren regionale samenwerking mogelijk is. Samen maken ze een plan voor de aanpak van dit onderzoek, zoals het inventariseren van de inhoud van de beschikkingen. Ook doet de gemeente een formele melding bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd met het verzoek onderzoek te doen naar de kwaliteit van de jeugdhulp.

Een 'toezichthouder rechtmatigheid' neemt het rechtmatigheidsonderzoek voor haar rekening. Zij zoekt aansluiting bij de door de toezichthouder Wmo onderkende regionale gemeenten en het zorgkantoor voor samenwerking. Bij zowel het kwaliteits- als het rechtmatigheidsonderzoek zorgt Burgerzoom dat alle relevante informatie in beeld is. Denk aan gegevens over ZorgEn, een stakeholdersoverzicht en het aantal cliënten dat zorg en ondersteuning krijgt bij de zorgaanbieder en het aantal cliënten dat in de BRP staat ingeschreven op locaties van deze aanbieder. Ook werkt de gemeente aan een risicoanalyse over de gevolgen van mogelijke onrechtmatigheid of onvoldoende kwaliteit.

Ten slotte onderzoekt de gemeente de alternatieve mogelijkheden voor zorg en ondersteuning aan cliënten door andere aanbieders. Mocht het (vervolg)onderzoek uiteindelijk aanleiding geven om ZorgEn verder 'aan te pakken', dan zijn de cliënten hier in elk geval niet de dupe van. Want daar is het immers allemaal om begonnen: handhaven van kwalitatief hoogwaardige en rechtmatige zorg en ondersteuning voor de burgers van Burgerzoom.

Meer informatie

In deze casus zijn de namen van de gemeente en de zorgaanbieder gefingeerd. Ook staat de gemeente aan het begin van de aanpak van de aangetroffen signalen. Resultaten zijn daarom nog niet bekend. In een volgende casus zoomen we in op een specifieke trend. Heeft u als gemeente zelf een complexe zaak waarin meerdere signalen aanleiding geven tot onderzoek en heeft u hierbij ondersteuning nodig? Maak dan gebruik van het door VNG KCHN ontwikkelde [stappenplan voor het opzetten en uitvoeren van een rechtmatigheidsonderzoek Wmo 2015 en Jeugdwet](#) of neem contact op met [één van onze adviseurs](#).